

**Vaste Commissie voor Financiën
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal**

T.a.v. de heer A. Mulder
Postbus 20018
2500EA Den Haag

Stichting Ons Geld
Europalaan 20
3526 KS Utrecht
e.w@onsgeld.nu

Betreft: Verdieping van de EMU – De Virtuele Euro

Utrecht, 19 september 2017

Geachte heer Mulder,

De Commissie Financiën oriënteert zich op verdieping van de Europese Economische en Monetaire Unie (EMU). Dit in het kader van de uitnodiging van de Europese Commissie (EC) aan Lidstaten en belanghebbenden om “te bekijken en te beslissen met welke elementen onze eenheidsmunt mettertijd het best is gediend”.¹

Het voorstel van de EC is gericht op verdere supra-nationalisering van het banktoezicht en aanverwante zaken zoals depositogaranties en bijzondere insolventieprocessen voor banken.

Betreffende regelingen bewerkstelligen dat bepaalde geldvorderingen op banken (geldtegoeden) tegen nominale waarde worden gewaardeerd. Dit is echter onnatuurlijk. Zouden alle bijzondere regels voor banken ontbreken, dan zouden deze geldtegoeden tegen reële waarde worden gewaardeerd. Aan bancaire geldtegoeden verbonden risico's worden dan ingeprijsd. De markt kan dan zijn werk doen ten aanzien van aanvaarding, allocatie en mitigatie van risico's.

Bancaire geldtegoeden zouden dan echter onbruikbaar worden als geldmiddel. Gebruik van die geldtegoeden als geld verklaart dan ook de overheidsinspanning om waardering tegen reële waarde te blokkeren, en waardering tegen nominale waarde te bewerkstelligen. Met die inspanning zijn echter ook de systeemrisico's gegeven die behoren bij het vigerend 'bankgeldstelsel'.

Dit 'bankgeldstelsel' heeft in het verleden belangrijke dienst bewezen. Het maakte betaling over afstand mogelijk in tijden van postkoets, telegraaf en telefoon. Inmiddels zijn wij echter aangeland in een digitaal tijdperk waarin nieuwe perspectieven opdoemen voor inrichting van ons geldstelsel. Het gaat hier in essentie om *ontkoppeling van geld (de euro) en de bankbalans*.

In het huidige stelsel bestaat ons geld hoofdzakelijk uit geldvorderingen op financiële instellingen (giraal geld). Deze vorderingen zijn gedekt door de activa van die instellingen. Als die activa hun waarde verliezen komt ons geldstelsel in de knel. Dat verschaft financiële instellingen het vermogen om particuliere risico's op de samenleving af te wentelen. De voorstellen van de EC leiden tot verdere institutionalisering hiervan, waarbij de samenleving op voorhand al de middelen bijeenbrengt om een volgende crisis af te kopen.

Deze middelen zijn o.i. echter beter besteed met ontwerp en inrichting van een geldstelsel waarvan monetaire crises geen vast onderdeel meer zijn. Dit is denkbaar doordat betaling over afstand naar de

---

¹ Europese Commissie, Discussienota over de verdieping van de economische en monetaire unie, p. 18;
https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/reflection-paper-emu_nl.pdf

stand van de techniek geen betrokkenheid meer vergt van bankbalansen. Het is dus denkbaar de verdieping van de EMU niet te zoeken in een publiek vangnet voor particuliere verliezen, maar in ontkoppeling van geld en bankbalans. Wij hebben het dan over invoering van 'digitaal chartaal geld', en geprojecteerd op de euro over de 'virtuele euro'. Een korte introductie op deze [virtuele euro](#) hebben wij voor uw beeldvorming bijgevoegd.

Een ontkoppelde euro staat niet meer bloot aan markt- en kredietrisico's, en is bijgevolg beter en kosten-effectiever te stabiliseren. Bij conversie van bancair geldtegoed (giraal geld) in virtuele euro (digitaal chartaal geld) ontstaat bovendien de mogelijkheid om de Europese schuldenproblematiek te adresseren. Naar gelang de omvang van die conversie kunnen publieke en private bankschulden worden afbetaald, hetgeen bankbalansen korter en sterker maakt, en de veerkracht van Lidstaten vergroot. In bijgaand paper '[Deleverage without a crunch](#)' wordt dit scenario geschetst. Bij voltrekking van dit scenario is van verwevenheid van banken en staatsschuld geen sprake meer, vormen slechte leningen geen systeemrisico meer en wordt de Europese Noord-Zuid problematiek opgelost.

Verdieping van de EMU hoeft allerminst de vorm aan te nemen die de EC thans aanreikt. Verschillende alternatieven zijn voorhanden. Goede besluitvorming vraagt o.i. om uitwerking en vergelijking van die alternatieven, en gedegen analyse van kosten en baten. De virtuele euro is een alternatief dat zich positief onderscheidt daar het de oorzaak van politieke impasses rond de euro wegneemt en de Europese integratie op kosteneffectieve wijze versterkt. Het maatschappelijk voordeel ervan is zo groot dat het goed denkbaar is invoering van de virtuele euro van referenda in alle Lidstaten van de Eurozone afhankelijk te stellen, en te combineren met betere verankering van het democratisch primaat in de Eurozone.

Met de virtuele euro in het vooruitzicht zouden de huidige voorstellen van de EC hooguit een tijdelijk karakter hebben, en worden afgebouwd nadat deze digitale chartale euro succesvol in gebruik is genomen. Aldus zou zich een tweesporenbeleid aftekenen, waarbij één spoor de nood lenigt voor de korte termijn, terwijl het andere spoor een structurele oplossing biedt op langere termijn.

Onze eenheidsmunt is o.i. mettertijd het best gediend met ontkoppeling van de bankbalans door haar een digitaal chartale vorm te geven. Wij geven u dan ook ter overweging het debat over de EMU te (doen) verbreden, de digitaal chartale euro erin te betrekken, en geen besluit tot verdieping van de EMU te honoreren voordat de alternatieven in een kosten- en batenanalyse tegen elkaar zijn afgewogen.

Wij zien het verdere debat met belangstelling tegemoet, en zijn graag bereid tot nadere toelichting.

Hoogachtend,

Stichting Ons Geld

Luuk de Waal Malefijt
Voorzitter

Bijlagen:

- [The virtual euro](#)
- [Deleverage without a crunch](#)